

napraforgó

Hétfő	Kalendárium, A hét témája, Lakberendezés
Kedd	Gyógy-ír
Szerda	Légy-ott
Csütörtök	Bizalmasan
Péntek	Délmadár
Szombat	Szieszta

DR. KISS ATTILA – HATODSZOR FORDÍTOTT A BUDDHISTA FŐMÉLTÓSÁGNAK

A napokban hetedik alkalommal látogatott Magyarországra a dalai láma. Őszentségéről tolmácsával, **dr. Kiss Attilával**, a Szegedi Tudományegyetem angol tanszékének docensével beszélgettünk.

INTERJÚ
NYEMCSOK ÉVA

– **Hogyan lett a XIV. dalai láma tolmácsa?**

– Nem első alkalommal tolmácsoltam őszentségének, de hogy hogyan lettem a tolmácsa, annak hosszú története van. Amikor a szegedi egyetem hallgatójaként különböző tanulmányokat folytattam – az angol szak mellett szimbólumtörténetet, ikonológiát, nyugati és keleti ezotériát tanultam –, az érdeklődésem részben a keleti filozófiák és hagyományok felé fordult. A nyolcvanas évek derekán negyedéves voltam, amikor budapesti barátaim megkerestek: tolmácsra volt szükségük. Abban gondolkodtak, hogy létrehoznának egy magyarországi buddhista kisegyházat, ami abban az időben még félig-meddig ellenzéki tevékenységnek számított. Akkoriban csak egyetlen buddhista misszió létezett Magyarországon. Megkértek, hogy segítsék nekik. Lengyelországba, Poznanba utaztunk egy magas rangú tibeti vallási vezető, Kongtrul Rinpoce tanításeit meghallgatni 1986-ban. Ott tolmácsoltam igazán először buddhizmust, majd később többször Budapesten is. Akkoriban már hozzánk is ellátogattak tibeti buddhista tanítók, akik a vallási és filozófiai rendszerről tartottak előadásokat az érdeklődőknek. Ez számomra, fiatal egyetemista számára rendkívül érdekes volt, illeszkedett a tanulmányaimhoz és segíteni tudtam a barátaimnak is. Azért, hogy a tolmácsolást illetően tájékozott legyek, utánaolvastam ezeknek a dolgoknak, de sem akkor nem voltam, sem most nem vagyok igazán jó értője a tibeti buddhizmusnak. Amikor első alkalommal látogatott Magyarországra a rendszerváltás után közvetlenül, a barátaim úgy gondolták: rám bízhatják, hogy tolmácsoljak neki, én pedig az addigi tapasztalataim alapján úgy gondoltam, hogy elvállalhatom.

– **Milyen önök között a személyes viszony? Megengedik a körülmények, hogy közelebbi kapcsolatot alakítson ki őszentségével?**

– Erről nehéz nyilatkozni, mert szerénytelenségnek tűnhet. Arról beszámolhatok, hogy most, amikor sokadszorra volt szerencsém találkozni őszentségével, én magam is úgy éreztem, sikerült kialakítanom vele egy olyasfajta kapcsolatot, amely alapján megengedhettem magamnak, hogy azt gondoljam: ő is számon tartja, hogy én tolmácsolok neki. Legutóbb 2000-ben járt Magyarországon, azt megelőzően sok évig nem találkoztunk. Akkor az első napon nem tudtam neki tolmácsolni, mert külföldön voltam, de hiányolt, hogy hol van a tolmács, aki jó néhány évvel azelőtt fordított neki. Most, amikor tíz év után újra találkoztunk és a hotelban üdvözölttem, nagyon jóleső érzés volt, hogy megismert. Úgy éreztem, örömmel nyugtázta, hogy itt vagyok. Az előadásai dinamikájából és a tolmácsai



A Budapest-árénában tartott előadásokat a XIV. dalai láma a hétvégén. A buddhista főméltóság tolmácsa (jobbról) dr. Kiss Attila egyetemi docens volt.
FOTÓ: DAYLIFE.COM

Őszentsége tolmácsa voltam

visszajelzéseiből úgy vettem észre, az a véleménye, hogy a tolmácsolást illetően elfogadható és megbízható munka folyik.

– **Kapott tőle valamilyen tárgyat, személyes ajándékot?**

» **Odamegy az emberekhez, az egyiknek kedvesen meghúzogatja a szakállát, a másiknak megsimogatja az arcát, a sós mogorót felbontja és megkínálja a parlamenti képviselőket. Megpaskolgatja a szóvivő kezét, vizet önt a tolmácsnak. Ahogy bennem is, azt hiszem, mindenkiben az a legmeghatározóbb és legmaradandóbb élmény a dalai lámáról, hogy az emberben lévő, alkalmanként túlzó és miszticizáló elvárások ellenére is rendkívül emberi benyomást kelt.**

Dr. Kiss Attila

– Nincs szükség tárgyra. Úgy vélem, a vele és a közelségében folytatott munka bőségesen elegendő ahhoz, hogy hosszú évekre telítődjek jó érzésekkel. A tibeti közösségben a dalai láma és bármely tanító közelében a hagyományos tiszteletadási és üdvözlési mód az, hogy egy hosszú fehér kendőt, kadakot ajánlunk fel a vallási vezetőnek, amelyet aztán ő szertartásosan a nyakunkba akaszt. Nálunk is van kadak, amikor vele találkozunk, és mi is felajánljuk neki.

– **A magas állami és egyházi vezetőket mindig biztonsági őrök tömege vigyázza. Ez a dalai láma látogatásakor is így volt?**

– Igen. Ilyen magas rangú személyiség őrzéséről gondoskodni kell. A Köztársasági Örezed emberei vigyáztak rá.

– **Amikor találkoznak, milyen protokoll alapján üdvözlik egymást?**

– A dalai láma félelmetes memóriáján kívül arról is ismert, hogy állandóan felrúgja a protokollt. Vele a kormányöröknek azért van rendkívül nehéz dolguk, mert nem tartja be azokat

a szabályokat, amelyeket a politikusok általában igen. Rendkívül közvetlen, nagyon emberi módon viselkedik, következésképpen nem várja el senkitől – legyen buddhista vagy világi ember –, hogy áhítatos odaadással

viseltessen iránta, de ettől függetlenül ezt mindig megkapja. A formalitásokat szereti figyelmen kívül hagyni, nem azért, mert renitens magatartást akar mutatni, hanem mert közvetlen. Számtalan ilyen esetnek voltam szemtanúja. Mielőtt megérkezik, beállnak a kamerák, az őt fogadók felsorakoznak, mindenki ismeri a bemutatási

protokollt. Őszentsége energikusan beviharzik és a protokoll onnantól kezdve nem működik.

– **Étkezéskor az ő kedvenc ételeit szolgálják fel?**

– Őszentsége nem válogatós. Tíz évvel ezelőtti látogatásakor többször is együtt

étkeztünk. Meggyőződhettem arról, hogy nem egyedi szempontok alapján összeválogatott ételeket szolgáltak fel neki. De azt tudom, hogy a személyes étrendjében rendkívül fontos számára a reggeli.

– **Előfordult, hogy a dalai láma előadásának tolmácsolásakor gondja volt a hallottak magyarra fordításával?**

– A tolmácsolásban hosszú távon nagyon nehéz egyáltalán nem hibázni. A tolmács arra törekszik, hogy folyamatosan kellő koncentrációval dolgozzon, ne hibázzon és a lehető legszövegűbben adja vissza az elhangzottakat. De az én, vagyis a tolmács szemszögéből az is elmondható: őszentségéről tudható, hogy nagyon hosszú egységeket mond el egyszerre. Jól emlékszem a legelső látogatására: a sportsarnokban minden egyes beszédrészlete közben jó pár oldalt kellett

jegyzetelnem, ezeket gyorsan át kell látni, össze kell szedni és vissza kell adni. Ez a mostani előadásai során még inkább így volt, egészen hosszú blokkokban beszélt, előfordult, hogy 15 perces részt kellett lefordítanom, a tolmács természetesen arra törekszik, hogy ne negyedórán adja ugyanezt vissza. Ez nagy szakmai kihívás. Előfordult, hogy az idő hiánya miatt valamit nem tudtam visszaadni, vagy olyan sokat és gyorsan beszélt, hogy valamit nem tudtam kellő pontossággal lejegyezni. De ez a követő tolmácsolás velejárója.

– **Őn őszentségeként emlegeti. Ő hogyan szólítja meg önt?**

– Mivel rendkívül közvetlen ember, nem nagyon folyamodna megszólítási protokollokhoz. Most a Magyar–tibeti Baráti Társaság és az LMP meghívására látogatott a Parlamentbe. Ugyanúgy viselkedett Tőkés László püspökkel, európai parlamenti alelnökkel, mint az LMP szóvivőjével. Ugyanúgy paskolgatja a vendéglátók vállát, mint ahogy velem is teszi ezt tolmácsolás közben. Csak odafordul, és igyekszik felszabadultan, kötelességnél társalogni. A környezetében lévőket is arra ösztönzi, hogy őszintén és a belsők által forduljunk hozzá.

– **Nagyon nagy szeretettel és tisztelettel beszél róla.**

– Örülök, hogy ezt mondja. Az a tapasztalatom, hogy nagyon fel tud töltődni az ember a dalai láma közelségében. Ez talán a legerősebb és legfontosabb élmény, amellyel gazdagodhatunk, ha találkozunk vele.



Dr. Kiss Attila